

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2018)0441

Razvojna pomoč EU na področju izobraževanja

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. novembra 2018 o razvojni pomoči EU na področju izobraževanja (2018/2081(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 26 Splošne deklaracije o človekovih pravicah, v skladu s katero ima „Vsakdo pravico do izobraževanja. Izobraževanje mora biti brezplačno vsaj na začetni stopnji.“,
- ob upoštevanju dokumenta z naslovom Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 25. septembra 2015 in ki priznava, da so enakost med spoloma, vključevanje in enakost spolov neločljivo povezani s pravico do vključujočega izobraževanja,
- ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja in zlasti cilja št. 4: „Vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar“, ter deklaracije iz Incheona in okvira za ukrepanje za izvajanje cilja trajnostnega razvoja 4, ki navaja, da „je enakost spolov neločljivo povezana s pravico do izobraževanja za vse“,
- ob upoštevanju priporočila št. 36 (2017) odbora Združenih narodov za odpravo diskriminacije žensk v zvezi s pravico deklet in žensk do izobraževanja,
- ob upoštevanju akcijskega programa iz Adis Abebe o financiranju za razvoj, ki ga je generalna skupščina OZN sprejela 27. julija 2015,
- ob upoštevanju resolucije št. 35/L2 Sveta za človekove pravice Organizacije združenih narodov (OZN) z dne 22. junija 2017 z naslovom Pravica do izobraževanja: odziv na resolucijo št. 8/4 Sveta za človekove pravice,
- ob upoštevanju sporočila Komisije iz leta 2002 z naslovom Izobraževanje in usposabljanje v zvezi z zmanjševanjem revščine v državah v razvoju (COM(2002)0116),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta Komisije iz leta 2010 o povečanju in izboljšanju izobraževanja v državah v razvoju z naslovom *More and Better Education in Developing Countries* (SEC(2010)0121),

- ob upoštevanju sporočila Komisije iz leta 2018 z naslovom Izobraževanje v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah (COM(2018)0304),
 - o upoštevanju izjave iz Charlevoix o kakovostnem izobraževanju za deklice, dekleta in žene v državah v razvoju, ki jo je sprejela skupina G7 9. junija 2018,
 - ob upoštevanju evropskega soglasja o razvoju ter kodeksa ravnanja EU o delitvi dela v razvojni politiki (COM(2007)0072),
 - ob upoštevanju resolucij z dne 31. maja 2018 o izvajanju skupnega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2015)0182) – Enakost spolov in krepitev vloge žensk: spreminjanje življenj deklet in žensk prek zunanjih odnosov EU (2016–2020)¹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2018 o krepitvi vzdržnosti zadolževanja v državah v razvoju²,
 - ob upoštevanju svetovnega poročila Unesca o spremljanju izobraževanja, ki je bilo objavljeno leta 2017, z naslovom Polaganje računov na področju izobraževanja: izpolnjevanje naših zavez,
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za razvoj (A8-0327/2018),
- A. ker je izobraževanje temeljna človekova pravica in ima osrednjo vlogo pri doseganju vseh ciljev trajnostnega razvoja; ker preprečuje prenos revščine med generacijami in ima ključno vlogo pri doseganju enakosti žensk in moških ter krepitvi vloge žensk; ker izobraževanje kot področje pravic presega aritmetično enakost in teži k spodbujanju resnične enakosti med spoloma v izobraževanju in z njim;
 - B. ker najnovejše sporočilo Komisije o izobraževanju v državah v razvoju sega v leto 2002 in je bilo posodobljeno šele leta 2010 z delovnim dokumentom;
 - C. ker je pomoč za izobraževanje v letu 2009 predstavljala 8,3 % skupne razvojne pomoči; ker je ta delež v letu 2015 padel na 6,2 %; ker je v Uniji in njenih državah članicah ta delež v istem obdobju padel z 11 % na 7,6 %;
 - D. ker se je med letoma 2009 in 2015 pomoč Unije in njenih držav članic za osnovno izobraževanje zmanjšala za 33,9 %, torej več kot pomoč za splošno izobraževanje (15,2 %);
 - E. ker leta 2015 v šolo ni bilo vpisanih 264 milijonov otrok in mladih, ki naj bi obiskovali osnovnošolsko ali srednješolsko izobraževanje;
 - F. ker je bilo konec leta 2017 po vsem svetu več kot 25,4 milijona beguncev, od katerih jih je bilo 7,4 milijona osnovnošolskih otrok, med temi 4 milijoni niso imeli dostopa do nobene vrste osnovnega izobraževanja; v državah, ki so jih prizadele nestabilne razmere in konflikti, 37 % deklic več kot fantov ne obiskuje osnovne šole in obstaja več kot 90 % večja možnost za dekleta, da ne bodo obiskovala srednje šole, v primerjavi s fanti v

¹ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0239.

² Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0104.

državah, kjer ni konfliktov;

- G. ker je v skladu z ugotovitvami poročila Organizacije združenih narodov iz leta 2017 o ciljnih trajnostnega razvoja leta 2011 le približno četrtnina šol v podsaharski Afriki imela dostop do električne energije, manj kot polovica pa do pitne vode; ker ima podsaharska Afrika najmanjši odstotek usposobljenih učiteljev v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju;
- H. ker je bila podpora izobraževanju v državah v razvoju v preteklosti preveč osredotočena na število vpisanih študentov in ne na kakovost zagotovljene izobrazbe; ker je cilj trajnostnega razvoja št. 4 zagotoviti vsem kakovostno izobraževanje do leta 2030;
- I. ker imajo nekatera podjetja v državah v razvoju težave pri iskanju kvalificirane delovne sile, ki jo potrebujejo;
- J. ker prizadevanja od leta 2016, ki so vsekakor dobrodošla, ne zadostujejo za nadomeščanje zaostanka in jih je zato treba nadaljevati in še okrepiti;
- K. ker naj bi se po mnenju Unesca pomoč za izobraževanje v državah v nizkem ali nižjem srednjem prihodkovnem razredu pomnožila s šest, da bi do leta 2030 dosegli cilj trajnostnega razvoja št. 4; ker mora po mnenju mednarodne komisije za financiranje možnosti izobraževanja na svetu pomoč na področju izobraževanja leta 2030 doseči 89 milijard USD v primerjavi z 12 milijardami danes;

Umestitev izobraževanja v središče razvoja

1. je prepričan, da mora biti pomoč na področju izobraževanja prednostna naloga, saj je izobraževanje temeljna pravica, pa tudi zato, ker je bistveno za doseganje drugih ciljev trajnostnega razvoja: gospodarski razvoj in zmanjševanje neenakosti, enakopravnost spolov, neodvisnost deklet in žensk, družbeno vključevanje invalidov, zdravje, demokracija in pravna država ter preprečevanje konfliktov;
2. zato obžaluje, da pomoč za izobraževanje ni prednostna naloga mednarodnih donatorjev; poziva, naj se izobraževanje nemudoma uvrsti v središče razvojnih politik Evropske unije in njenih držav članic;
3. se zaveda, da doseganje cilja trajnostnega razvoja št. 4 zahteva velike naložbe v izobraževalne sisteme; trdi, da bodo morale te naložbe najprej izvesti države v razvoju, vendar bo mednarodna pomoč še naprej nujno potrebna za premostitev vrzeli v financiranju;
4. poziva Komisijo, naj posodobi svoje sporočilo o izobraževanju in usposabljanju v zvezi z zmanjševanjem revščine v državah v razvoju, ki je iz leta 2002, ter svoj delovni dokument iz leta 2010; navaja, da bo treba z novim sporočilom predvideti načine za doseganje cilja trajnostnega razvoja št. 4 do leta 2030;
5. poziva Unijo in njene države članice, naj 10 % svoje uradne razvojne pomoči namenijo izobraževanju do leta 2024, v letu 2030 pa 15 %;
6. opozarja, da potrebno povečanje prizadevanj držav v razvoju za spodbujanje sistemov pravične obdavčitve in boj proti nezakonitim finančnim tokovom ter nujno potrebno povečanje uradne razvojne pomoči ne bodo zadostovali za kritje primanjkljaja pri

financiranju; zato poziva k oblikovanju inovativnih instrumentov financiranja, ki imajo učinek finančnega vzvoda in so usklajeni z obstoječimi mehanizmi in pobudami za financiranje, da bi okrepili nacionalne izobraževalne sisteme;

7. z zanimanjem spremlja predlog Mednarodne komisije za financiranje možnosti izobraževanja v svetu o vzpostavitvi mednarodnega instrumenta za izobraževanje, pod pogojem, da bo dejansko dopolnjeval sedanja prizadevanja in jih ne bo nadomestil; meni, da bi bilo treba to pobudo izvajati v sinergiji z delovanjem Globalnega partnerstva za izobraževanje; navaja, da je treba pred vsakim financiranjem posebno pozornost nameniti kreditni sposobnosti upravičenih držav;
8. ugotavlja, da je cilj 20 % javne pomoči razvoju Unije, ki naj bi se namenila družbenemu vključevanju in humanitarnemu razvoju ter krije osnovne socialne storitve, vključno z zdravjem in izobraževanjem, nenatančen in ne omogoča ustreznega spremljanja odhodkov; zahteva, da se številčni cilji vključijo v naslednji večletni finančni okvir;

Uresničevanje prednostnih nalog

9. opozarja, da je obvladovanje osnovnih znanj, vključno z digitalnimi spretnosti in znanji, predpogoj za razvoj znanj in spretnosti ter za vključitev v poklicno življenje; opozarja tudi, da je izobraževanje deklet ključni vzvod za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, za zdravje in dobro počutje ter za vzpostavitev miroljubne družbe in da so najmanj razvite države najbolj izpostavljene pomanjkanju financiranja, obenem pa so to države, v katerih naložbe ustvarjajo največje človeške, družbene, gospodarske in zdravstvene koristi;
10. opozarja, da je krepitev vloge ranljivih skupin bistvena za zmanjšanje revščine; vztraja, da imajo vse osebe, ne glede na spol, narodnost, jezik, vero, politično ali drugo mnenje, ter invalidi, priseljenci in avtohtoni prebivalci, dostop do vključujočih in pravičnih možnosti izobraževanja in usposabljanja;
11. zato trdi, da mora pomoč Evropske unije na področju izobraževanja najprej izpolniti dve prednostni nalogi: dati prednost kakovostnemu in vključujočemu osnovnemu izobraževanju ter zagotoviti večjo podporo najmanj razvitim državam;
12. zlasti vztraja pri cilju trajnostnega razvoja št. 4.1, ki je usmerjen v brezplačen in kakovostni, 12-letni cikel osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja za vse; ponavlja, da bi ta moral biti temeljni steber partnerstva Afrika-EU v skladu s strateškimi prednostnimi nalogami, sprejetimi na vrhu med Evropsko unijo in Afriško unijo leta 2017; navaja, da bi morala brezplačnost veljati ne le za šolanje, temveč tudi za prikrite stroške, kot so šolske potrebščine, prevoz in prehrana; meni, da bi morale države razmisliti o sistemih štipendiranja, s katerimi bi zagotovile šolanje za otroke, ki so najbolj prikrajšani; opozarja, da je treba zagotavljati pluralizem in svobodno izbiro staršev; kljub temu Evropski uniji in državam članicam priporoča, v skladu s ciljem trajnostnega razvoja št. 4.1 in členom 26 Splošne deklaracije o človekovih pravicah, naj ne uporabljajo javne pomoči za podpiranje pridobitnih izobraževalnih ustanov, ki ne spoštujejo načel in vrednot Unije;
13. poziva Unijo in države članice, naj vsaj polovico svoje pomoči za izobraževanje namenijo osnovnemu izobraževanju do leta 2030;

14. prav tako zahteva, da se vsaj 40 % pomoči za izobraževanje v Uniji in državah članicah usmeri v najmanj razvite države;
15. nazadnje zahteva, da je treba posebno pozornost nameniti enakosti med dekleti in fanti v šoli, ki je bistvena za trajnostni razvoj in načelo, da se nikogar ne zapostavlja; poziva Unijo, naj spodbuja vključujoče in kakovostno izobraževanje, da se odpravijo ovire za dostop deklet do izobraževanja, njihovo sodelovanje v šoli in zaključek njihovega študija; opozarja na cilj, da bi morale do leta 2020 85 % novih programov Evropske unije imeti enakost spolov za glavni ali pomemben cilj; poziva k podpori vzpostavljanju izobraževalnih sistemov, ki ustrezajo potrebam invalidnih učencev ter drugih manjšin in ranljivih skupin, ob upoštevanju lokalnih specifičnosti;
16. pozdravlja sprejetje sporočila Komisije o izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah ter cilj, da se od leta 2019 10 % humanitarne pomoči Unije nameni izobraževanju;
17. opozarja, da se mora izobraževanje begunskih ali razseljenih otrok od začetka obravnavati kot prednostna naloga; poudarja, da je pomembno podpreti države, ki so jih prizadeli nestabilne razmere in konflikti, da se okrepi odpornost njihovih sistemov in zagotovi dostop do kakovostnega izobraževanja, vključno s srednješolsko izobrazbo, za otroke in mlade begunce, notranje razseljene osebe ter njihove gostiteljske skupnosti;
18. poudarja, da se morajo vsi deležniki bolj integrirano, hitro, sistematično in učinkovito odzvati na potrebe na področju izobraževanja v izrednih razmerah v skladu z načelom povezovanja pomoči, rehabilitacije in razvoja;
19. ugotavlja, da nekatere ciljne države ne morejo ali nočejo izpolniti temeljnih potreb prebivalstva, tudi na področju izobraževanja; poziva, naj se določi najprimernejši partner civilne družbe ter naj nevladne organizacije in drugi akterji okrepijo in razširijo dobre prakse na tem področju;
20. opozarja na pomen srednješolskega, tehničnega in poklicnega izobraževanja za zaposljivost mladih in trajnostni razvoj; meni, da bi slednja morala voditi do dostojnih delovnih mest, biti usmerjena k razvojnim potrebam države in potrebam podjetij, usklajena z njimi ter, kolikor je mogoče, financirana z njihove strani; opozarja na projekte, ki združujejo zasebni sektor s centri usposabljanja, in poziva Komisijo, naj preuči, kako finančno podpreti razvoj takih pobud; ugotavlja, da bi se načrt Unije za zunanje naložbe lahko uporabil za doseganje teh ciljev in poziva k strateški udeležbi organizacij civilne družbe pri načrtovanju in izvajanju na tem področju;
21. je zaskrbljen zaradi pojava „bega možganov“; ugotavlja, da nekatere države članice namenijo več kot polovico svoje pomoči za izobraževanje za stroške šolnin na svojem ozemlju; navaja, da bo moralo povečanje pomoči za izobraževanje ta delež zmanjšati; poziva države članice, naj raziščejo in uporabijo dobre prakse ter izkušnje, kot so akademske in strokovne izmenjave; meni, da bi vizumi za večkratni vstop tem študentom omogočili posodobitev znanja in spodbujali krožno mobilnost; hkrati poziva k spodbudam ali ukrepom za spodbujanje študentov k delu v gospodarskem ali vladnem sektorju v njihovi matični državi po njihovem povratku za minimalno obdobje, da bi znanje, ki so ga pridobili, koristilo predvsem partnerskim državam;
22. ugotavlja, da je kakovost poučevanja bistvena za učenje; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da

- je kakovost in razpoložljivost usposabljanja učiteljev še vedno resen problem, zlasti v podsaharski Afriki; vztraja, da je treba zagotavljati prizadevanja za začetno in nadaljevalno usposabljanje učiteljev s poudarkom na pedagoškem znanju in veščinah ter na njihovem zaposlovanju, dohodkih in pogojih dela, med drugim da bi jih spodbudili, da ostanejo in posredujejo svoja znanja prihodnjim generacijam; poziva k zagotavljanju večjega števila programov za izmenjavo med učitelji iz držav v razvoju in državami članicami Unije, na primer prek programa Erasmus +;
23. ugotavlja, da so potrebne obsežne naložbe v šolsko infrastrukturo, material in opremo, zlasti na podeželskih ali manj poseljenih območjih, da bi vsem brez diskriminacije zagotovili dostop do izobraževanja;
 24. poudarja pomen novih tehnologij za izboljšanje dostopa do izobraževanja in njegove kakovosti, tudi za razširjanje znanja, usposabljanje, pedagogiko in razvoj učiteljev ter upravljanje ustanov; poudarja, da je treba izkoristiti priložnosti digitalnega prehoda, da bi razvili sodobne pedagoško znanje in metode v državah v razvoju; opozarja na dejstvo, da morajo te nove tehnologije podpirati prizadevanja na področju izobraževanja, ne pa jih nadomeščati z zniževanjem pedagoških standardov; poziva k izboljšanemu ocenjevanju učinka tehnoloških naložb na učne rezultate; vztraja da je treba okrepiti digitalne spretnosti, da bi spodbudili krepitev vloge žensk in deklet;
 25. poziva, naj se okrepijo prizadevanja za reševanje izzivov digitalne izključenosti, in sicer z izobraževanjem in usposabljanjem na področju bistvenih digitalnih znanj in spretnosti ter s pobudami za spodbujanje uporabe IKT; poleg tega poziva, naj se v državah v razvoju v učne načrte na vseh ravneh izobraževanja uvede digitalna pismenost, s katero bi se pridobila znanja in spretnosti, ki so potrebna za izboljšanje dostopa do informacij;
 26. ugotavlja, da mora izobraževanje naslednji generaciji omogočiti, da živi resnično produktivno življenje v svetu, ki ga spreminjata robotika in avtomatizacija; da bi izpolnili pričakovanja tako oseb, ki iščejo zaposlitev, kot podjetij, morajo razpoložljiva usposabljanja resnično voditi do poklica, zato na področju poklicnega izobraževanja ne bi smela biti izključena partnerstva z zasebnim sektorjem; s tem v zvezi poudarja, da so v izobraževanju pomembni prilagodljivost in znanja, a tudi življenjske in socialne veščine; prepričan je, da morajo otroci poleg prenosa teoretičnega znanja v šoli pridobiti sposobnosti razmišljanja, da bi lahko postavljali prava vprašanja, in ustvarjalne sposobnosti za pretvorbo teh idej v dejanja in da morajo imeti možnost, da se učijo vse življenje;
 27. vztraja, da sta izobraževanje in zdravje povezana; poudarja, da šolska medicina in zdravstvena vzgoja poleg spodbujanja učenja omogočata doseganje širokih slojev družbe; poziva k celovitemu in celostnemu pristopu k spolnemu izobraževanju za dekleta in fante, v okviru katerega bodo obravnavana zdravstvena vprašanja, kot so HIV, načrtovanje družine in nosečnost, kar bo prispevalo tudi k doseganju širših ciljev, kot je izboljšanje dostopa deklet do izobraževanja; poudarja vlogo, ki jo imajo zdravstveni delavci za psihosocialno podporo pri izboljšanju odpornosti mlajših otrok, zlasti v državah, ki so jih prizadeli konflikti;
 28. spodbuja države, naj uvedejo vsaj eno leto brezplačnega izobraževanja otrok, v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 4.2;
 29. ponavlja, da le ugodno okolje omogoča kakovostno izobraževanje, vključno s

sodelovanjem staršev, prehranskimi vidiki, varnostjo ter dostopom do električne energije, vode in primernih sanitarij, da bi lahko učenci dejansko imeli koristi od šole in da bi povečali stopnjo dokončanja šolanja, zlasti v osnovnošolskem izobraževanju;

Izboljšanje kakovosti pomoči

30. meni, da je vrednotenje sistemov izobraževanja, tudi tistega, ki ga izvajajo nedržavne institucije, kakovosti poučevanja in rezultatov učenja predpogoj za vsako izboljšanje učinkovitosti pomoči; poziva Komisijo in države članice, naj financirajo raziskave, zbiranje podatkov in zanesljivih, tehničnih, nediskriminatornih ter neodvisnih orodij za vrednotenje;
31. meni, da je bistvenega pomena boljše usklajevanje donatorjev v okviru lokalnih skupin za izobraževanje, da bi preprečili dvojno zaposlovanje oziroma situacije, v katerih prihaja do konfliktov pri prizadevanjih za pomoč; poziva države članice, naj bolj sistematično uporabljajo skupno načrtovanje programov in prenos pooblastil; opozarja, da razvojna pomoč ne bi smela služiti strategiji vplivanja;
32. poudarja, da so vlade obvezane, da svojim državljanom zagotovijo pravico do izobraževanja; zato poudarja, da je treba zagotoviti zmogljivosti odgovornih na vseh ravneh, da zagotovijo storitve za vse in vzpostavijo poštene, dostopne in nediskriminatorne nacionalne izobraževalne institucije, ki bodo imele resnično odgovornost in bodo oblikovane na podlagi pomembnega posvetovanja in strateškega sodelovanja ključnih akterjev, tudi civilne družbe, s posebnimi cilji in mehanizmi za spremljanje, rednim ocenjevanjem in rednimi inšpekcijskimi pregledi, jasno in pregledno razmejitvijo odgovornosti ter dodelitvijo sredstev pod neodvisnim nadzorom; spodbuja sprejetje nacionalnih regulativnih okvirov za vzpostavitev in delovanje izobraževalnih storitev;
33. poudarja, da mora biti pomoč predvidljiva in da morajo prevzeti odgovornost zanjo partnerske države; v zvezi s tem navaja, da sta za te zahteve najbolj primerni proračunska podpora in pomoč, ki jo zagotavljajo večstranske organizacije;
34. poziva Komisijo in države članice, naj dajo prednost sektorski proračunski podpori, kjer je to mogoče, s strogimi merili, med katerimi je dobro upravljanje, in obsežnimi pregledi, zlasti za preprečevanje primerov korupcije; opozarja, da se tretje države obvežejo, da bodo v primeru resnih nepravilnosti povrnile plačila; poziva k vključitvi civilne družbe v spremljanje sporazumov o financiranju; poudarja, da je treba vzpostaviti mehanizem za spremljanje, ki bo omogočil preverjanje, ali je bila razvojna pomoč zlorabljena, in ustrezno uporabo sankcij, tudi s prerazporeditvijo finančnih sredstev, da se poveča pomoč državam z najboljšimi praksami na tem področju;
35. spodbuja Komisijo in države članice, naj promovirajo vlogo lokalnih organov in organizacij civilne družbe pri pripravi in izvajanju programov pomoči za izobraževanje, tudi v okviru proračunske podpore;
36. ugotavlja, da se samo tretjina pomoči na področju izobraževanja izvaja preko večstranskih organov v primerjavi z dvema tretjinama pomoči na področju zdravja; zato poziva Komisijo in države članice, naj povečajo financiranje Globalnega partnerstva za izobraževanje in sklad *Education cannot wait*; meni, da bi moralo biti globalno partnerstvo sposobno v svojem naslednjem strateškem načrtu za obdobje po letu 2020

podaljšati programsko obdobje s treh na šest let, da se omogoči stabilnejše in predvidljivejše financiranje, ki je zlasti potrebno za krepitev nacionalnih izobraževalnih sistemov;

o

o o

37. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.